

Українська література 9 клас

Вчитель Білоус Леся

12/06/2025

Прочитати поему Тараса Шевченка «Розрита могила» та переказувати лекцію.

Виконати попереднє завдання.

Першим твором, написаним в Україні 1843 р., була поезія "Розрита могила", який належить до збірки « Три літа ».

У ній звучить протест проти соціального й національного гноблення українського народу. На питання поета, за що сплюндрована його країна й за що гине, Україна відповідає, що в її горі винні царизм та українські пани.

Поет хоче передати ту глибинну причину, яка зумовила кризовість становища України. Він вперше називає винуватця і причину кризового становища України. Цю причину він бачить в історичній помилці підписаному у 1654 році у Переяславі акті приєднання України до Московської держави, що обернувся для українського народу ліквідацією його здобутків на шляху до власної держави, кріпацтвом, руїною.

Потім Шевченко звертається до “нерозумного сина” – Богдана Хмельницького. Він звинувачує його в тому, що саме він зруйнував майбутнє України і всіх її дітей.

У фіналі п’єси поет дивиться на розкопану могилу, дивується, чи було в ній щось приховане від росіян попередніми поколіннями. У ньому говориться, що траур українців закінчився б, якби вони знайшли “те, що приховано в могилі”.

А це є волелюбні традиції України.

Зміст

Поет запитує свою матір, чому вона була зруйнована і залишена її дітьми. Та відповідає йому, що в минулому вона молилася і добре виховувала своїх дітей, яких вона порівнює з квітами, щоб вона могла “царювати в широкому світі”. Потім звертається до “нерозумного сина” – Богдана Хмельницького. Він звинувачує його в тому, що саме він зруйнував майбутнє України і всіх її дітей. Вона стверджує, що якби вона могла передбачити вчинки Хмельницького, то вбила б його ще в колисці. Вона скаржиться на свій нинішній стан – скупку землі євреями і німцями, еміграцію одних українців і зречення від свого походження іншими. Нарешті, вона згадує про розкопки старих курганів і оголошує, що в роботі зі знищення України “москвичам” допоможуть її власні діти.